

Yeşaya, yirmi üçüncü bölüm

I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)

II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)

A. Babil'in yükü: Rabbin Günü'nde tamamlanacak bir peygamberlik (13:1-22)

B. Moab'ın yükü: Bir gecede biten yıkım (15:1-16:14)

C. Şam'ın yükü (17:1-14)

Ç. Habeş ilinin ırmakları ötesindeki ülke (18:1-7)

D. Mısır'ın yükü (19:1-24)

E. Habeş ve Mısır'ın sürgünlüğünün bildirisi (20:1-6)

F. Deniz çölünün (Babil'in) yükü (21:1-10)

G. Duma'nın yükü (21:11-12)

Ğ. Arab ilinin yükü (21:13-17)

H. Rüyet vadisinin (Yerusalem'in) yükü (22:1-25)

I. Sur'un yükü (23:1-18)

1. Sur, Kildaniler tarafından yıkıma uğratılacaktı (23:1-7).

2. Bu yıkımı tasarlayan Tanrı'dır (23:8-14).

3. Yargı yetmiş yıl sürecekti (23:15-18).

a. Sur yeniden ticarete başarılı olacaktı (23:15-17).

b. Ticaretten gelen kazanç Rabbe sunulacaktı (23:18).

23:1 Sur'un yükü: On üçüncü bölümde başlayan yükler, ¹Sur'un yüküyle son bulur. Ağıt ölçüsüyle yazılan bu şiir, üç kitadan oluşur: 23:1-5; 23:6-9; 23:10-14. Yeşaya, İsrail'le birlikte Sur'u da Asur'un baskısı altında ezilen bir ulus olarak gördü. Asur, Babil üzerinde egemenlik kurmuştu (23:13). Buna göre, peygamberliğin İ.Ö. 710 yılından sonra bildirildiği saptanabilir. O yılda ilk kez olarak Asur egemeni Sargon, Babil'i yenerek kral unvanını aldı.

Sur: Sur, Yeşu'nun günlerinde «duvarlı bir kentti» (Yeşu 19:29). Yeşu, Sur'u İsrail'in oymağı Aşer'e verdi, ama büyük olasılıkla Aşeroğulları orada oturmadı (Yeşu 19:29,31; 2. Samuel 24:4,7,8).

Sur, bir Fenike kentiydi, ticaretle ilgilenirdi. Komşularının toprağını ele geçirmekle değil, komşularıyla alış veriş yaparak geliyordu. İsrail için tehlikeli bir düşman sayılmazdı; tam tersine, zaman zaman -- özellikle Davut ve Süleyman'ın egemenliklerinde -- güvenilir bir bağlaşıklık olduğunu gösteriyordu. Kral Süleyman'ın günlerinde İsraililer tahıl ve yağ karşılığında Surlular'dan erz ağacını ve değerli madenleri alıyorlardı (1. Krallar 9:11-14,26-28; 10:22). Ama Surlular İsrailileri alıp Yunanlılar'a sattıkları zaman İsraili peygamberler Sur'a karşı peygamberlikleri bildirmeye başladı (Yoel 3:6).

Sur'un başlıca sanayi dalları arasında madencilik, «Sur boyası» yapımı ve erz ağacının kullanıldığı gemi yapımı sayılabilir. Fenikeliler denizlere egemen olmuşlardı. İspanya, Sicilya ve Afrika'da ticaret kolonileri kurmuşlardı. Afrika'nın en güneyindeki burnu bile geçmişlerdi. Sur çarşılıarı, bu uzak pazarlardan getirilen mallarla doluydu (Hezekiel 27:12-25).

Kral Ahaz'ın eşi İzebel, Sur kralı Etbaal'ın kızıydı (1. Krallar 16:31 [Sayda bir Fenike kentiydi. Ancak «Saydalılar» sözcüğü yalnız Sayda'da oturanları değil, tüm Fenikelileri anlatırdı. Eğer bütün Türkler «İstanbullular» adıyla biliniyor olsa, bu duruma iyi bir örnek oluştururdu.]).

Asurlular 200 yıl boyunca Sur'a saldırdı. Asur kralı V. Şalmaneser (İ.Ö. 727-722) Samiriye'ye saldırdığı sırada hedefleri arasına Sur'u da ekledi. Sayda, Akka ve eski Sur yerle bir oldular, ama adada bulunan yeni Sur beş yıl yenilmeden dayandı. Büyük olasılıkla III. Sargon (önceden II. Sargon olarak biliniyordu) bu saldırıyı sonuçlandırdı. Öte yandan, III. Sargon'dan sonra gelen Sanherib, Asur krallarının ele geçirdiği kentler arasında Sur'dan hiç söz etmedi (36. ve 37. bölümler). «Kildaniler ülkesi» denildiği için (23:13) bu peygamberlik Nebukadnetsar'ın komutası altındaki saldırıyı anlatıyor olabilir. Bu saldırı on üç yıl sürdü ama bittiğinde Nebukadnetsar'ın önemli bir kazancı olmadığı söylenebilir (Hezekiel 29:18). Büyük İskender (İ.Ö. 334-323) yedi aylık bir saldırı sonunda Sur'u dize getirdi.

Ey Tarşış gemileri, uluyun: Ulumak, derin üzüntüyü belirtmek için peygamberlerin yazılarında sık sık kullanılan bir sözcüktür (Yeremya 4:8; 25:34; Hezekiel 21:12; 30:2; Yoel 1:5,11,13; Tsefanya 1:11; Zekarya 11:2). «Sur yükü»nün böyle başlaması çok uygundur. Önemli bir ticaret limanı olduğu için Sur'un yıkılması gemicilerin de kazançları açısından yıkılması anlamına gelirdi. Ticaret adamlarının bu büyük kayıplarının ardından "uluması" doğal bir tepkiydi.

«Tarşış gemileri»nden, Kutsal Yazı'da ilkin Süleyman'ın yürüttüğü ticaret bağlantısında söz edilir (1. Krallar 10:22). Genel anlamda Tarşış gemileri, zenginliklerle yüklenmiş, uzak yerlere yolculuk eden ticaret gemilerinin bir türüydü (2. Tarihler 9:21). Bu bölümde İspanya'nın güneyindeki çok eski bir Fenike yerleşim merkezi olan Tartessus'la ticaret yapan Fenike gemileri anlatılıyor olabilir.

¹Eklere Kutsal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağından alınan notlara da bakın.

Tarşış kazanç getiren çok önemli bir ticaret merkeziydi (1. Krallar 10:22; Hezekiel 27:12). Tarşış'e karşı peygamberlikler (Mezmun 48:7; 72:10,11; Yeşaya 23; 60:9) İsrailiiler'i, güvendikleri servetin kaynağı olan Sur'un yakında yıkıma uğrayacağını kesinleştirdiği konusunda uyarmak amacıyla bildirildi (2:16).

girilecek yer yok: Tarşışli gemiciler uyarılır. Hedef aldıkları liman kapanmış, gidecekleri kent kimsesiz bırakılmıştı.

Kittim: Kittim'in en eski başkenti Kition olan Kıbrıs adası olduğu sanılır (Tekvin 10:4). Kittim, Hitit sözcüğüyle aynı kökten geliyor olabilir. Belki de Hititler Kıbrıs adasına ilk yerleşen halktır. (23:12'yle ilgili nota da bakın.)

23:2 kıyıda oturanlar: Eski Sur'un vatandaşları kıyıda oturanlardı. Yeni Sur kenti bir adadaydı.

susun: Sur'un Tanrı'nın bildirdiği yargıya karşı sesli itirazları boşuna olacaktı.

Sayda: 'Sayda, Sur ile Beyrut arasındaydı. Burası Fenike'nin en eski kentiydi (Tekvin 10:15 [Kenan'ın ilk oğlu Tsidon, yani, Sayda idi. Bu listede bulunan adlar genellikle hem bir çocuğun hem de o insandan türeyen ulusun adıydı.]; Yeşu 11:8; 19:28; Hakimler 18:7). «Sayda» sözcüğü, «balık avlama yeri» anlamına gelir. Kentin kuruluşu böyle başlamıştı. Ama zamanla tüm Fenike'yi kapsayan bir anlam kazandı. Sayda kenti Sur'dan daha eskiydi. Hatta Sur, Sayda'nın bir kolonisiydi. Buna karşın İ.Ö. 1025-585 yıllarında Sur'un gücünün doruğuna ulaştığı dönemde Sayda genellikle Sur egemenliğine boyun eğdi. Örneğin, Sur kralı Etbaal, Sayda'nın da kralı olarak tanınır (1. Kırallar 16:31) ve paralarında Sur, Sayda'nın başkenti olarak betimleniyordu. Sayda'nın kürekçileri de Sur gemilerinde görevliydi (Hezekiel 27:8).

Kıyının yakınında yer alan adalar, Sayda'nın çok elverişli bir liman olmasını sağladı. Saydalılar gümüş ve diğer madenlerin işlenmesinde çok yetenekliydi. Cam sanayii Sayda'da başladı. Koyu mor renkli boya veren bir tür deniz salyangozundan boya elde etmek ilk kez Sayda'da keşfedildi. Nedendir bilinmez bu ürün «Sur boyası» adıyla tanınmıştır.

Kutsal Yazı'da Sayda'nın ünü putperestlikle lekelenmişti (Hezekiel 28). İsa Mesih Sayda'yı ziyaret etti (Matta 15:21; Markos 7:24 v.s.) ve Saydalılar da İsa'yı görmek üzere O'nun yanına geldiler (Markos 3:8; Luka 6:17). Daha sonraları orada Mesih inanlılarının da olduğu bilinir. Pavlus Sayda'ya uğradığında Saydalılar ona hizmet etmişti (Haberciler'in İşleri 21:3,4; 27:3).

Sayda tüccarı seni doldurdu: Ticaret aracılığıyla topluma çeşitli mallar ulaştırılarak onlarda yeni istekler, yeni değerler uyandırılır. Ticaret çalışma olanaklarını artırır. Vergi ya da savaş gibi etkenler, ticareti engelleyerek iş olanaklarını kısıtlar. Ticaretin zararlı etkileri arasında, insanların bencil kazanç arzularını artırabilmesi, bunun yanı sıra da kişileri başkalarına hizmet etmeye değil, onları birer araç olarak kullanmaya yöneltebilmesi sayılabilir.

23:3 büyük sular: Akdeniz anlatılmak istenmiştir (Mezmun 107:23; Hezekiel 27:26). Mısırlılar'ın gemileri, dış ticaret için ayrılan tahılı Nil'in ağzına getirirdi. Oradan Fenike gemileriyle alıcılara götürülürdü.

Şihor: «Koyu renkli» anlamındaki bu ad, her yıl yatağından taşıdığı (Amos 8:8; 9:5) verimli toprağın verdiği koyu renklerle koyulaşan 'Nil Irmağı'nı belirtir (Yeşu 13:3; 1. Tarihler 13:5; Yeremya 2:18).

Şihor'un zahiresi: Şihor, «kara, karanlık ya da bulanık» anlamlarına gelir. Yeşaya 23:3'te olduğu gibi kimi zaman Nil Irmağı'na verilen İbranice bir addır. Kimi zaman da söz konusu olan Nil değildir; günümüzdeki Vadi el-Ariş anlatılmak istenir (Yeşu 13:3). Zahire, «gereğinde kullanılmak için saklanan tahıl, ambarda saklanan yiyecek» demektir. Buna göre, «Şihor'un zahiresi» «Nil'in artırdığı tahıl» anlamına gelir.

Nil'in orak mahsulü: Mısır eski dünyanın tahıl ambarıydı (Tekvin 41:42,43).

23:4 Ey Sayda, utan ... ben ağrı çekmedim, doğurmadım: Orta Doğu'da çocuksuz kalmak utanç nedenidir. Sayda da buna uygun olarak utanmaya çağrılır, çünkü onun «çocuğu» Sur, yıkıma uğrayacaktı.

denizin kuvvetli hisarı: Adada bulunan yeni Sur kenti anlatılmaktadır. Sur, «kaya» demektir (Hezekiel 26:4; Zekarya 9:3).

23:5 Mısır ... çok acı duyacaklar: Mısır, ticaret ortağından çok yarar görüyor, çok hoşnut oluyordu. Surlular'ın sürgüne götürülmeleri ve kentin yıkıma uğraması Mısır için ağır bir darbeydi. Bununla birlikte Sur, Mısır'la Asur arasında bir tampon devlet işlevi de görüyordu. Sur'un yıkıma uğramasıyla Asur Mısır'ın kapısına dayanmış sayılırdı. Bu gerçek, Mısır'ın Sur'un düşmesi nedeniyle duyduğu üzüntüyü kat kat artırıyordu.

23:6 Tarşış'e geçin: Yaşamlarını ve malını kurtarmak isteyenler Sur'u terk etmeliydi. Sanherib, Sur kralı Elulaeus'a saldırdığı zaman Elulaeus denizin ötesine, büyük olasılıkla Kıbrıs'a kaçtı. Büyük İskender Sur'u yerle bir ettiğinde Surlular'ın bir bölümü gemiyle Kartaca'ya kaçtı. Buna benzer toplu kaçma olayları Asur heykellerinde aktarılmıştır.

23:7 eskiliği eski günlerdendir: Kutsal Yazı'da Yeşu'nun zamanına dek (Yeşu 19:29 [İ.Ö. 1300]) Sur'un adı anılmaz. Eski Yunanlı yazar Homer'in İ.Ö. 850 yıllarında yazdığı eserlerde de Sur'dan söz edilmemiştir (Homer'in ya Sakız [Chios] adasında ya da İzmir'de yaşadığı sanılmaktadır).

kendi ayakları ... onu uzaklara götürdü: İster çok görkemli bir yaşam sürdürmüş olsun, ister yoksulluk acısıyla kıvranmış olsun hiç kimse yaşadığı son güne dek ne gibi zorluklara katlanması gerekeceğini bilemez. Her Mesih inanlısı, Pavlus'la birlikte «Elimde olanla yetinmeyi öğrendim» (Filipililer 4:11; 1. Timoteos 6:6; İbraniler 13:5) sözünü yürekten söylemeyi öğrenmeli.

23:8 Taçlar giydiren: Sur, İspanya'daki Tartessus, Kıbrıs'taki Kittim ve Afrika'daki Kartaca gibi kolonileri kurduktan sonra, bu yeni yerleşim merkezlerini yönetmek için başkanları atıyordu. (23:1'le ilgili nota bkz.)

Bu işi kim tasarladı: Tanrı, hiçbir zaman sonuçta yaratıklarının zararına olacak hiçbir şeyi tasarlamaz. Bir inci güzelliğindeki kentlerini yıkmayı, onları gönül rahatlığında yaşatan ticari başarılarına son vermeyi Surlular'ın iyiliği için uygun gördü. Çünkü bunlar Surlular'ın gururlu olmasına neden oluyordu.

23:9 izzet: Sur zenginliği, ticaretteki başarısı ve sanat eserleriyle ün salmıştı. İzzet olarak çevrilen sözcük «güzellik» anlamına da gelmektedir (4:2). Sur kendisi için «Güzelliğin kemali benim» dedi (Hezekiel 27:3). Eğer güzellik, sonuçta gururun ışıldamasına yol açıyorsa, o güzelliğin bir değeri kalmaz.

Sur Nineve gibi eli kanlı bir kent olmakla suçlanmadı. Bu kentin yalanlarla, hırsızlık ya da zorbalıkla dolu olduğu da ileri sürülmemiştir. İkiyüzlü olduğu da iddia edilmez. Sur'un suçu gösterişli bir yaşamın peşinde koşmaktı, güzel şeylere aşırı önem vermektir. Tanrı Kendisiyle yarışmaya kalkan hiçbir şeyi hoş görmez. İnsanlar, Tanrı'yı unutacak kadar kendi işleriyle uğraşıyorlarsa, Tanrı Kendisini insanlara anımsatacak bir yargı gönderir. Tanrı, Sur'u düşürmeye karar vermesine neden olarak iki nokta gösterir:

1. Her izzetin gururunu bozmak ... için (Yakup 4:6; 1. Petrus 5:5)

a. Gurur, insanın özyapısını baltalar.

Gurur, başkalarını hor görmek ve insanın kendini aşırı beğenmesi gibi davranışlarla benzerlik gösterir. Gurur, Mesih inanlısından beklenen erdemlerle birlikte bulunamaz.

b. Gurur, insanın başkalarıyla ilişkilerini bozar.

c. Gurur, insanın Tanrı'yla paylaşımını olanaksız kılar (Eyup 35:12,13; Mezmur 10:4; Hoşea 7:10).

2. Dünyanın tüm önde gelenlerini aşağılamak için

Rab tasarladı: Tanrı yargısını tam zamanı geldiğinde gönderir. Tanrı öfkesiyle günahı damgalamalıdır. Bu konuda Tanrı ne erken davranır ne de geç kalır (Tekvin 15:16). Öte yandan Tanrı'nın yargısı insanlara yeni bir olanak da sağlar! Sıkıdüzen altında ezilen kişi, günahını Tanrı'ya itiraf etmenin, onu en kısa zamanda bırakmanın, bağışlayan Tanrı'ya sığınmanın doğru olduğunu görebilir.

23:10 Ey Tarşış kızı, alıkoyan yok: Tarşışlılar'ın Sur boyunduruğu altında gümüş ve kurşun ocaklarını işletmek zorunda kaldıkları sanılır (Hezekiel 27:12). Sur'un yıkımıyla bu sıkıntı ortadan kalkacaktı.

23:11 Kenan: Tıpkı İngiltere'nin ikinci adının Britanya oluşu gibi Fenike'nin de ikinci adı Kenan'dı. Sur, bastırıldığı paralarda kendi ülkesini Kenan olarak adlandırdı. Mesih İsa'nın yanına gelen ve Suriye Fenikesi'nden olan kadın (Markos 7:26), Kenanlı olarak da tanınır (Matta 15:21).

23:12 bir daha meserretle coşmayacaksınız: Bu yıkım, Tanrı'nın Nuh'un torunu Kenan için bildirdiği lanetin bir sonucu olabilir (23:11; Tekvin 9:25-27).

Sur Tanrı'ya tanıklıktır. Başarısını ve zenginliğini sürdürebilseydi, tanrısızların övünç kaynağı olacaktı. Ama peygamberlikte bildirildiği gibi Sur'un yüzyıllardır yerle bir durumda olması, Tanrı Sözü'nün yüzde yüz gerçekleşeceği konusunda susturulamaz bir tanıklıktır. Ne üç bin yıl önce Yeşu'nun Sur için «duvarlı kent» (Yeşu 19:29) demesi konusunda, ne de Nebukadnetsar'ın askerlerini geri püskürterek «her başın saçının dökülmesi ve her sırtın derisinin soyulmasına neden olan kent» olarak adlandırılması konusunda (Hezekiel 29:18) tek bir ipucu vardır. Ne yoğun ticaretin verdiği canlılıkla kentte hükümsüren coşku için, ne de Büyük İskender'in saldırısını engelleyen surlar için bugün tek bir kanıt kaldı. Ama Tanrı'nın bildirisinin tümüyle gerçekleşerek kentin yıkıldığına bütün insanlık tanıktır.

kirletilen kız: Araplar, ele geçirilmemiş kenti ere varmamış kıza benzetir (Nahum 3:5).

Sayda kızı: Sayda kızı, Sayda'dan kaçanların kurduğu Sur'u anlatıyor olabilir ya da Sayda onların anası sayılabileceği için tüm Fenikeliler'den söz ediyor olabilir.

Kittim: Kittim, Nuh'un oğlu Yafet'in soyundandı (Tekvin 10:4; 1. Tarihler 1:7). Kittim, Kıbrıs adasında bulunan çoğu kent gibi bir Fenike kentiydi. Önceleri Kittim, büyük olasılıkla Kıbrıs

adasını, daha sonra da genel olarak Akdeniz'deki adaları anlatıyordu (Yeremya 2:10; Hezekiel 27:6). Bu ad çok eski zamanlardan beri Akdeniz'de gezen gemilerle ilişkiliydi (Sayılar 24:24; Daniel 11:30).

orada bile sana rahat yok: Tanrı'nın yargıları her zaman insanın peşinden gider. Bundan kaçmak olanaksızdır (Mezmun 139:7-9).

Kittim, Sur'a Tarşış'ten (Tartessus'tan) daha yakın olduğu için, Sur'dan kaçanlar oraya çok daha çabuk ve kolay ulaşabiliyordu. Ne var ki, burası Tarşış kadar güvenlik sağlamıyordu. Güvenlik sağlamamasına karşın Kittim, Asur belgelerinde «Fenike krallarının en çok sığındıkları yer» olarak geçer. Hem Sargon, hem Esar-haddon, hem de Aşur-banipal, Kittim üzerinde egemenlik kurdu. Esar-haddon'un egemenliği sırasında Sur kralı Abdi-Milkut, Kittim'e kaçtı, ama Esar-haddon onu kovalayarak başı kesti. Nebukadnetsar Sur'u ele geçirdikten sonra Kıbrıs, Mısır'ın egemenliğine girdi. Mısır, Persler tarafından yenilgiye uğratılınca Kıbrıs Mısır'la birlikte Persler'in egemenliğine geçti.

23:13 İşte Kildaniler'in diyarı ... Aşur onu çölün ... hayvanlarına bıraktı: (13:21; 34:14; Yeremya 50:39)

onlar kulelerini diktiler: Kildaniler, Sur'u yenmek için savaşta kaleleri aşmak amacıyla kullanılan ve bir saldırı aracı olan kuleler yaptılar.

onu virane ettiler: «Eskiliği eski günlerden» (23:7) olan Sur'un, daha dün tarih sahnesine çıkmış olan Kildaniler tarafından yenilgiye uğratılması büyük bir utanç nedeniydi.

23:14 Uluyun, ey Tarşış gemileri: Bu şiir 23:1'de başladığı gibi sona erir. Esar-haddon, Aşur-banipal ve Nebukadnetsar'ın Sur'u ele geçirmeleri bu peygamberliğin tamamlanacağı konusunda birer belirtiydi. Ancak Büyük İskender'in Sur'u yenmesi bu peygamberliğin son olarak ve tümüyle gerçekleşmesiydi.

hisarınız harap oldu: Nebukadnetsar Sur'un gururunu ezerken Tanrı'nın amaçlarına hizmet ediyordu. Ancak bunu yaparken kendi gururunu da artırdı. Bu nedenle Tanrı onu da alçaltmak durumunda kaldı (Mezmun 9:6).

23:15 yetmiş yıl: Nebukadnetsar İsraililer'i sürgüne götürdüğü zaman Surlular'ı da yurtlarından çıkardı. Fars kralı Koreş'in, Yerusaleml'i yeniden kursunlar diye Yahudiler'e izin verdiği dönemde, Sur'u da yeniden kurlmaları için aynı olanağı Surlular'a da sağladığı sanılır. Tanrı'nın kayrasına bakın! Tarihçiler bile bu kentte putperestlik tapınması sırasında yapılan iğrençlikleri kaleme almaktan utanmışlardı. Oysa Tanrı, Surlular'ı yargıladıktan sonra ülkelerine geri göndererek ne büyük bir kayrayla davrandı.

bir kralın günleri kadar: Babil krallarının tamamı boyunca anlamına gelir.

fahişe: Dünyanın zenginliğini sevmek ruhsal zinadır (Örneğin, dünyanın sonunda Babil adını taşıyan tüccarlık kraliçesi, fahişe olarak tanınır [Vahiy 17:5; 18:3]). Aç gözlülük de ruhsal putperestliktir (Efesliler 5:5; Koloseliler 3:5; Hezekiel 33:31; Yeşaya 2:6-8,16).

23:16 ey sen, unutulmuş fahişe, seni hatırlasınlar diye iyi çal, çok türküler söyle: Sur ticaret dünyasına yeniden katılmaya hazır olduğunu bildirecekti.

iyi çal: Eski günlerde fahişelerin aynı zamanda birer müzikçi olmaları beklenirdi.

23:17 yetmiş yıl bitince: Tanrı kentleri, toplumları ve bireyleri yargılamak, bir yandan da onlara acır. Eğer O'nu tanımayanlara karşı bu denli çok kayrayla davranıyorsa, O'nu sevenlere ne denli çok kayra gösterecektir!

23:18 fahişelik ücreti Rabbe mukaddes olacak: Surlular, ticaretten (fahişelikten [23:15]) edindikleri kazançlarını Tanrı'ya sunacaktı. Yalancı ilahlara tapınanlardan türeyen bu ulustaki davranış değişikliğinin nedeni neydi? Daha önce de belirtildiği gibi (23:15), Sur'la İsrail aynı dönemde Babil'e sürüldü. Sürgün sırasında Surlular, Tanrı'nın haberini Yahudiler'den duymuş olabilirdi. Tarihe bakıldığında da Surlular'ın komşuları İsrail'le alışverişinin az olmadığı görülür (23:1,2'le ilgili notlara bkz.). Böylece Surlular'ın bir kısmının yalancı ilahları bırakarak Tanrı'ya dönmüş olması olanaklıdır. Sürgündeki deneyimleri, İsraili'leri yalancı ilahlara tapınmaktan arındırdığı gibi, Surlular'ı da arındırmış olabilirdi.

Kaldı ki, bu peygamberlik:

1. Din açısından Surlular'ın ilerde İsrail'in tapınma biçimine uyacağını gösterir;
2. Siyaset açısından ilerde Yahuda'yla Sur arasında Süleyman'ın dönemindeki birlikteliğe (1. Krallar 5:1-12) benzer bir antlaşma yapılacak. Bunun gerçekleştiği bir olay, Sur ve Sayda'nın ikinci tapınağın kurulması sırasındaki yardımları olabilir (Ezra 3:8).;
3. Dünyanın sonunda Sur'un İsa Mesih'e vereceği armağanları (Mezmur 45:12) gösterir.

hazineye konulmayacak, saklanmayacak: Tanrı'nın egemenliğini genişletmek üzere Mesih inanlılarına emanet edilen her olanak Tanrı'ya adanmış olmalı. Tanrı'nın inanlılardan istediği herhangi bir şeyi O'ndan esirgemek:

1. Söz dinlemezliktir.
2. Güvensizliktir.
3. Bencilliktir.
4. Savurganlıktır.

Örneğin, İsrail Tanrı'nın buyruğuna göre toprağı her yedi yılda bir ve özgürlük (Yubil) yıllarında boş bırakmalıydı. Bunu yapmadıkları için İsraili'ler hem Tanrı'ya onların gereksinimlerini karşılaması konusunda güvenmediklerini gösterdiler, hem de yargı olarak yetmiş yılı sürgünlükte geçirmeleri gerekti. Sürgünlükte yetmiş yılı geçirmek ne denli büyük bir kayıptır! Söz dinleseydiler bu yargıya hiç gerek olmayacaktı (Çıkış 23:10,11; Levililer 25:4-7,11-12,20; 2. Tarihler 36:20-21).

Mesih inanlıları, kendilerine cömertçe veren Tanrı'ya cömertçe vermeli. Böylece Tanrı'ya cömertçe vermeleri için başkalarına örnek olabilir, onları yüreklendirebilirler. Bu bağışları vermenin çeşitli amaçları olabilir:

1. Tanrı'ya yerel toplulukta tapınma olanağı olsun diye,
2. Yakınlarda ya da uzaklarda Tanrı'nın Müjdesi'nin yayılmasından doğan giderler karşılsın diye,
3. İnsanların günahattan kurtulmaları ve imanda eğitilmeleri için tüm zaman ve güçlerini harcayan kişilere gelir sağlamak için.

Doyncaya kadar yesinler, dayanıklı esvap giysinler: Sur'un hazinelerinden gelen para bu erekler için kullanılıyordu. Giysinin ve yemeğın yalnızca fiziksel anlamı mı var? Kutsal Yazı'da

yemek, aynı zamanda Tanrı Sözü'nden gelen besleyici ruhsal bilgi anlamına da gelir (Matta 4:4: İbraniler 5:12-14).

Dayanıklı giysi ise, ateşin yakamayacağı, eskimeyecek, sonsuzluklar boyunca inanlılardan alınamayacak sonsuz yaşamı akla getirir (Vahiy 3:17,18; 7:13,14). Böylece Sur'un Tanrı'ya sunduğu paranın, Tanrı Sözü'nü yaymaya ve insanların sonsuz yaşama kavuşmalarına olanak sağlamak için kullanıldığı anlatılmak isteniyor olabilir. Öyleyse, Surlular çok mutlu sayılırdı, çünkü Tanrı'nın her Mesih inanlısının yaşamı için belirlediği amaç, onun kurtuluş müjdesini yaymasıdır.

Sur'un zenginliği artık Tanrı'nın tasarılarına uygun bir biçimde kullanılıyordu. Mesih inanlılarının da tüm varlığı O'nu övsün! Onlara emanet edilen her şey O'nun adını yüceltmek için kullanılсын. Tıpkı Eski Antlaşma'da kahinin başlığının üzerinde yazılı olduğu gibi, inanlıların hem kendileri ve hem de tüm varlıkları RABBE KUTSAL olsun (Çıkış 39:30). Surlular'ın yaptığı gibi Mesih inanlısı Kutsal Yazı'yı yayma ve insanları günahattan kurtulmaları için yüreklendirme çabasına kendini ve malını sunsun.

İnsanın sahip olduğu malın, yeteneklerin ve harcadığı emeğin kutsal olmasından önce, o kişi kendini Tanrı'ya teslim etmiş olmalıdır (Romalılar 12:1,2). Eğer kişi en içten bağlılıkla Tanrı'nın kutsallığına atanmış değilse, onun ürünü hiçbir biçimde kutsal sayılamaz.